

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Consideratio status damnatorum, quod actiones ipsorum inprimis malas, concernit

Fecht, Johann

Durlaci, 1680

IV.

[urn:nbn:de:bsz:31-122744](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122744)

tur & à stridore denium, & à vinculis, quæ dolorem afferunt, & ab angoribus, & à malis, & à tenebris lumine carentibus & à divisione & ab ignis fluminibus & ab execratione & à locis dolorum plenis. Cum hæc obscuriora sint, quam ut hinc indubitata aurei oris sententia hauriri queat, alium producemus locum. Commentario in Epist. Pauli ad Phil. Serm. III. Tom. IV. p. 1142. Non deploramus, inquit, simpliciter mortuos, sed eos, qui in peccatis sunt. Hi quippè & lamentis & planctu & lacrymis digni sunt. Nam dic, quaeso, quæ spes esse poterit illis, qui cum peccatis suis eò hinc abscedunt, ubi peccata exuere non licet? Donec enim erant in hoc seculo, plurimum forte erat expectationis & spei, immutandos illos, melioresque fore. Digressi verò in infernum, ubi nihil potest prodesse poenitentia, (in inferno siquidem, inquit, quis confitebitur tibi) quomodo digni non sunt, qui deplorentur? Quæ iisdem ferè verbis repetita leges, Homiliâ LXIX. ad populum Antiochenum, cujus argumentum est, quod peccatores lugendi sint viventes & mortui; Tom. V. p. 438. In enarratione Historiæ de Epulone divite & Lazaro, Tom. II. p. 1320. f. hypocritin epuloni attribuit; hoc enim dicente: Pater Abraham, miserere mei; notat: Frustra agis poenitentiam in loco, ubi non est poenitentia locus. Tormenta te cogunt agere poenitentiam, non mentis affectus. Et mendacium; nam ad verba epulonis: Rogo ergo te pater, ut mittas eum in domum patris mei, subdit: vide per versitatem, nec in ipsis poenitentia continet veritatem. Vides enim, quid dicat? Rogo ergo te pater? Ergo Pater est Abraham. Et quomodo ergo dicis, mitte eum in domum patris mei? non oblitus es patris tui? non es oblitus, quia pater ille te perdidit? Hæc ille.

IV. Patrum Augustissimus, Augustinus, cui omnium eruditorum iudicio conceditur palma, in Enchiridio ad Laurentium, cap. CXI. his verbis promittit sententiam suam: Post resurrectionem verò factò universo, impletoque iudicio, suos fines habebunt civitates duæ, una Christi, altera diaboli, una bonorum, altera malorum, utraque tamen angelorum & hominum. Istitis voluntas, illis facultas non poterit ulla esse peccandi, vel ulla conditio moriendi: istis in eternâ vitâ verè feliciterque viventibus, illis infeliciter in eternâ morte sine moriendi potestate durantibus, quoniam utriusque sine fine. Sed in beatitudine isti, alius alio, prestabilis, in miseriam verò illi alius alio tolerabilis permanebunt. Crucem fixerunt interpretibus illa Doctoris verba: **ILLIS FACULTAS NON POTERIT ULLA ESSE PECCANDI.** Lambertus Danæus, di-

ligens alioquin Augustini lector, Commentario ad h. l. tacet. D. Georg. Calixtus, qui & Augustinum impensè æstimavit & libros ejus de Doctrinâ Christianâ exposuit, in opere de Bono perfectè summo, p. 50. damnatos perversâ voluntate peccaturos esse, defensus, & ægrè, opinor, ferens, tantum antiquitatis Doctorem sibi adversari, eundem in suas partes ita interpretatur: ut scribat: *Illis facultas non poterit ulla esse peccandi: subintellige, ita peccandi, ut DEI gloria tenebras offundant vel beatis noxam inferant, eorumve felicitatem & gaudia turbent aut minuant.* Sed verò non admittit hanc interpretationem evidens apud Augustinum voluntatis & facultatis oppositio, quæ vult, salvatos neque velle neque posse, damnatos autem velle quidem, sed non posse ullo modo actu peccare. Fidem rei faciet illustris ex libro de Fide ad Petrum Diaconum locus, c. III. tom. III. opp. Ed. Basil. p. 223. ubi hæc habet Augustinus, vel ex Augustini lucubrationibus, censente Erasmo, quilibet alius: *Tempus acquirendi vitam æternam in istâ tantum vitâ Deus hominibus dedit, ubi voluit etiam pœnitentiam esse fructuosam.* Ideo autem hic pœnitentia fructuosa est, quia potest hic homo depositâ malitiâ bene vivere: & mutatâ voluntate injustâ, merita simul operaque mutare & in timore Dei ea gerere, quæ placeant Deo. Quod, qui in hac vitâ non fecerit, habebit quidem pœnitentiam in futuro seculo de malis suis, sed indulgentiam in conspectu Dei non inveniet, quia etsi erit ibi stimulus pœnitentis, nulla tamen ibi erit correctio voluntatis. A talibus enim iniquitas sua ita culpabitur, ut nullatenus possit ab eis vel diligi vel desiderari justitia. Voluntas enim eorum talis erit, ut habeant in se semper malignitatis suæ supplicium, nunquam tamen percipere possint bonitatis affectum. Quia sicut illi, qui cum Christo regnabunt, nullas in se male voluntatis reliquias habebunt: ita illi, qui erunt in supplicio ignis æterni, cum Diabolo & ejus angelis deputati, sicut nullam ulterius habebunt requiem, sic nullatenus bonam habere poterunt voluntatem. Et sicut coheredibus Christi dabitur perfectio gratiæ ad æternam gloriam: sic consortibus Diaboli cumulabit ipsa malignitas pœnam, quando exterioribus deputati tenebris nullo illustrabuntur interiore lumine veritatis. Quamquam autem & mala voluntas peccati rationem habeat, id tamen propriè non est illud peccatum, de quo, utrum in damnatos cadat, quæritur. Nam Augustino, voluntatem habere peccandi, non facultatem, est gerere peccatricem naturam, quæ tamen, quo minus in actus peccaminosos & scelera,

4.
ex. gr. blasphemiam prorumpat, vi quadam superiori, ex iudicio
Divino, vel certè pœnarum atrocitate impediatur, sicut canis rabi-
dus, ne nocere queat, catenâ constringitur. At, qui peccare posse
damnatos profitentur, non vitiosam tantum naturam, sed actus
vitiosos, odium Dei, odium sui ipsius, invidiam, tristitiam, impatientiam, &
desperationem, iisdem adscribunt. Denique Scholasticorum Prin-
ceps hanc ipsam malam voluntatem, de quâ Augustino sermo est,
non esse peccatum, sed supplicium tantum, opinatur, quâ de re
infra amplius dicetur.

V. Patet ex his Augustini indubitatis, suppositum Augustino
fœtum esse, librum de triplici habitaculo, qui extat Tom. IX. pag.
809. in quo ista reperiuntur: *Regnum Dei omni famâ majus & omni
laude melius, omni scientiâ innumerabilius, omni gloriâ, quæ putatur, excel-
lentius. Mala autem inferni dicere vel cogitare, ut sunt, nemo potest: pejo-
ra quippe sunt valde, quam cogitantur. Regnum itaque Dei plenum est lucis
& pacis & charitatis & sapientiæ & gloriæ & honestatis & dulcedinis & me-
lodiæ & lætitiæ & beatitudinis perennis & omnis boni ineffabilis, quod nec
dici nec cogitari potest. At lacus inferni plenus est tenebrarum, discordiæ, odii,
stultitiæ, miseriæ, turpitudinis, amaritudinis, offerisionis, doloris, adustionis, sit-
tis, famis, ignis inextinguibilis, tristitiæ, vindictæ perennis & omnis ineffabilis
mali, quod nec dici nec cogitari potest. In regno aeterno erit vita sine morte,
veritas sine errore, felicitas sine perturbatione. Omne bonum in regno DEI
abundat & nullum malum: omne malum abundat in carcere diaboli & nul-
lum bonum. Quare ab Erasmo Roterodamo hæc censura præfixa
legitur: *Librum hunc pius quispiam & ociosus consarcinavit, hoc melior su-
periore, quod brevior.**

VI. Cæterum non dubito, opposuisse Augustinum senten-
tiam suam sententiæ Origenis Adamantii, quem & in sequenti
capite circa terminationem supplicii infernalis vellicat, verbis:
*Frustra itaque nonnulli, imò quamplurimi, aeternam damnatorum penam &
eruciatu sine intermissione perpetuos humano miserantur affectu. Nam
Origenes, Ecclesiæ Cæsariensis, dum viveret, Presbyter, qui eru-
ditionis stupendæ famâ omnem orbem impleverat, damnatos ita
mala agere asseruit, ut pro libertate arbitrii & bona agere, indeque
liberari ex inferno & inferi cœlo possint. Libro primo Periar-
chon, cap. VI, p. 682. ita loquitur: *Fam verò, si aliqui ex his ordinibus,*
quâ*